

Львівський державний університет внутрішніх справ

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ
ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
В УКРАЇНІ

Тези регіональної
науково-практичної конференції

16 грудня 2016 року

Львів
2016

УДК 34
ББК 67.022.1
ТЗЗ

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 30 листопада 2016 року № 5)*

Упорядник

В. К. Грищук,

*доктор юридичних наук, професор,
академік Академії наук вищої освіти України,
член-кореспондент Національної академії правових наук України,
заслужений юрист України, декан факультету № 6
Львівського державного університету внутрішніх справ*

**Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання
ТЗЗ в Україні: тези регіональної науково-практичної конференції
(16 грудня 2016 року) / упор. В. К. Грищук. – Львів: ЛьвДУВС,
2016. – 520 с.**

У збірнику подано тези доповідей, які оприлюднені на регіональній науково-практичній конференції «Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні», що відбулась у Львівському державному університеті внутрішніх справ 16 грудня 2016 року. Проаналізовано теоретичні та практичні проблеми сучасного стану розвитку правової системи України, а також окремі її елементи.

Для наукових та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів і наукових установ, здобувачів вищої освіти, практичних працівників і широкого читацького загалу.

Опубліковано в авторській редакції.

**УДК 34
ББК 67.022.1**

© Львівський державний університет
внутрішніх справ

С. В. Резніченко,
кандидат юридичних наук, професор,
професор кафедри цивільно-правових дисциплін;

Т. О. Руда,
здобувач вищої освіти ОС «Магістр»
(*Одеський державний університет
внутрішніх справ*)

ПРАВОВА ПРИРОДА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ДОГОВОРУ ТА ТЕНДЕНЦІЙ ЙОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Договір у цивільному праві – це результат розвитку суспільного життя. Він є найважливішою підставою для виникнення цивільних прав та обов'язків.

В умовах глобалізації певні відмінності у правовому регулюванні і значенні цивільно-правового договору будуть нівелюватися.

Це може стати предметом подальших досліджень у сфері наукових інтересів. З розвитком ринкових відносин і подальшою інтеграцією України в міжнародний економічний простір нівелюється планово-адміністративний вплив держави на майнові відносини, а розширюється свобода договору, що виражається у виборі контрагентів на власний розсуд [1, с. 222].

Дослідженню поняття «договору» та його проблематики присвячено чимало наукових робіт. Серед них праці таких науковців, як: М. М. Сібільов, В. В. Луць, А. С. Довгерт, С. М. Бервено, В. С. Мілаш, О. А. Беяневич, О. В. Дзера, Р. А. Майданник, Є. О. Харитонов, Р. Б. Шишка та інші.

Цивільний кодекс України 2003 року зазначає, що договором є домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків [2].

Як науковці, так і законодавець ототожнили договір з домовленістю. Деякі вчені наполягають на тому, що поняття «домовленість» далеко ширше, ніж поняття «договір». Не кож-

на домовленість є договором, а лише така, яка породжує правові наслідки [3, с. 106].

Так, С. М. Бервено, проаналізувавши позиції вчених-цивілістів, дійшов до висновку, що договір це правомірний правочин (правомірна угода) взаємоузгодженої волі двох і більше сторін, спрямований на виникнення, зміну чи припинення цивільних прав та обов'язків у формі зобов'язального правовідношення і на врегулювання відносин між цими сторонами шляхом закріплення цих прав та обов'язків, як правило, у формі відповідних умов договору, у визначеній законом формі [4, с. 45].

Таке визначення є суто доктринальним, але допомагає нам краще зрозуміти сутність і правову природу договору, розібратися у багатоаспектності та складності цієї правової категорії.

Останнім часом відзначається тенденція до спрощення процедури укладення договору. Так, вже більше року діє Закон України «Про електронну комерцію», який регулює порядок вчинення електронних правочинів в мережі Інтернет. Суб'єктами даних правовідносин виступають, як ті, хто пропонує товари та послуги через всесвітню мережу, так і замовник (покупець) [5].

Така новела значно спрощує ведення діловодства продавця, адже електронний договір прирівнюється до договору, укладеного в письмовій формі. Однак, не зрозуміло, як покупець зможе захистити свої права, у випадку їх порушення, оскільки не було внесено відповідних змін до Цивільного процесуального кодексу України. Так, не ясно, чи можна надавати до суду роздрукований електронний документ та електронне листування, як письмовий доказ, згідно вимог статті 64 ЦПК України.

Важливою тенденцією розвитку правової системи України в останні роки виступає інтеграція європейських правових цінностей та традицій до національного законодавства. Суб'єкти господарювання, що здійснюють міжнародні комерційні транзакції, дуже часто зазнають судових витрат через невідповідність законодавства контрагентів.

Втрати міжнародної торгівлі через неоднакові норми договірних прав в різних країнах важко підрахувати, натомість таку перешкоду не слід недооцінювати, особливо для розвитку єдиного ринку.

Ситуація погіршується, коли виникають труднощі із виконанням умов договору, що в кінцевому підсумку приводить до виникнення спору між договірними сторонами. Саме через це, деякі суб'єкти підприємницької діяльності взагалі залишають зовнішні ринки, аби у подальшому уникати правових невизначеностей [6, с. 3].

Таким чином, створення єдиного правового механізму регуляції договірних відносин необхідно для успішного розвитку сфери надання товарів, робіт та послуг та покращення інвестиційної привабливості України. Це ще раз підкреслює важливе місце договору в системі світового права.

Актуальним питанням договірних прав є врегулювання колізій між нормами цивільного та господарського права, які одночасно регулюють суміжні відносини. Невизначеність конкретного правового порядку регулювання суспільних відносин може призвести до зловживання правом та виникнення спірних ситуацій.

В. В. Луць вважає, що законодавчим шляхом повинні бути усунені розбіжності та суперечності, що існують у положеннях Цивільного і Господарського кодексів України та інших актів законодавства у регулюванні договірних відносин. І пріоритет тут повинен надаватись положенням Цивільного кодексу, які мають для договірних прав загальний характер [7, с. 53].

Договірне право є однією із найбільш динамічних підгалузей права. Із появою новацій в сфері прав людини, в сфері науки, технологій тощо, з'являється і новий предмет правового регулювання цивільним договором. Для того щоб законодавець закріпив певні соціальні відносини, необхідно, щоб вони проіснували протягом чималого часу і набули масового характеру.

Цивільний договір повинен бути укладений з урахуванням вимог законодавства, звичаїв ділового обороту, розумності

та справедливості. Коли потреба юридичного закріплення вже виникла, а право законодавчо ще не оформлено, виникає потреба звертатися до непойменованих договорів.

На думку Р. Б. Шишки, неврегульованість непойменованих договорів відносна, оскільки вони потрапляють у сферу дії таких норм: правочини; зобов'язання; загальні положення про договори; положення про типи договорів. Завдяки потребі цифрової обробки інформації та спрощення облікових і розрахункових операцій все більшого поширення набуває алгоритмізація суспільних відносин, що рано чи пізно призведе до їх формалізації нормами права [8, с. 8–9].

Отже, підсумовуючи, можна зазначити, що розвиток, еволюція цивільно-правового договору є наслідком зміни суспільства, економічних відносин, які в свою чергу вимагають від права, а, конкретніше від договірної права більш гнучкіше застосувати нові непойменовані, змішані договори та удосконалювати існуючі договірні відносини.

---

1. Резніченко С. В. Еволюція договору та його роль у цивільно-правових відносинах / С. В. Резніченко, Л. В. Чумаченко // Юридичний вісник Причорномор'я. – 2011. – № 3 (3). – Ч. 2. – С. 214–223.

2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44.

3. Халфина Р. О. Договор в английском гражданском праве / Р. О. Халфина. – М., 1959. – 267 с.

4. Договірне право України. Загальна частина: навч. посібник / Т. В. Бондар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнецова та ін.; за ред. О. В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 896 с.

5. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 року // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 45. – Ст. 410.

6. Принципи європейського договірної права. Коментарі та рекомендації / пер. з англійської ТОВ «Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД». – К.: Асоціація «ЗЕД», 2013. – 304 с.

7. Луць В. В. Договірне право України: сучасний стан і тенденції розвитку / В. В. Луць // Юридичний вісник. – 2009. – № 11. – С. 52–55.

8. Шишка Р. Б. Поєднання публічно-правових та приватно-правових механізмів регулювання господарських відносин: матер. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 19–20 жовтня 2007 р.). – Івано-Франківськ, 2007. – 319 с.

Мороз О. Б.	Правовий прецедент: проблеми теоретичного визнання та практичного застосування в Україні.....	326
Навроцька В. В.	Недоліки правового регулювання застосування примусових заходів виховного характеру за КПК України 2012 р.	331
Навроцька Ю. В.	Зустрічний позов як спосіб захисту інтересів відповідача в цивільному судочинстві.....	336
Нагачевський С. В.	Проблеми підвищення ефективності протидії злочинності.....	340
Нагорна А. О.	Реалізація охоронної функції посадових осіб органу місцевого самоврядування при посвідченні заповіту.....	344
Нестерцова-Собакарь О. В.	Спадковий договір як інститут спадкових правовідносин.....	347
Остапенко О. І., Ковалів М. В.	Конституція – Основний Закон України.....	351
Отчак Н. Я.	Право на судовий захист.....	354
Павлович-Сенета Я. П.	Публічна адміністрація – сфера реалізації та захисту прав і свобод людини.....	358
Панкевич О. З.	Право на приватне життя.....	361
Парасюк М. В.	Проблемні аспекти визначення підстав для звільнення від відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.....	365
Парасюк Н. М.	Проблемні аспекти регламентації примусових заходів виховного характеру в кримінальному законі України.....	369
Пастернак О. О.	Біоетика права як засіб регулювання відносин у сфері охорони життя та здоров'я.....	373
Потлянь О. С.	Поняття та кримінально-правове значення часу вчинення злочину: окремі аспекти.....	377
Проць І. М., Лесько Н. В.	Повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету як захід впливу за нецільове використання бюджетних коштів.....	381
Ратушна Б. П.	Функції судового збору в цивільному процесі України.....	384
Резніченко С. В., Руда Т. О.	Правова природа цивільно-правового договору та тенденції його розвитку в Україні.....	388